

EDITORI:

Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL:

Magdalena Mărculescu

DESIGN:

Faber Studio

Ilustrații copertă: Guliver/Getty Images/ © Anthony Bradshaw
Guliver/Getty Images/ © Piotr Powietrzynski

DIRECTOR PRODUCȚIE:

Cristian Claudiu Coban

REDACTOR:

Luciana Vlad

DTP:

Corina Rezai

CORECTURĂ:

Elena Bițu
Cătălina Ioancea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LE GUIN, URSULA K.

Sfășierea cerului / Ursula K. Le Guin ; trad.: Roxana
Brîncăanu. - București : Editura Trei, 2013

ISBN 978-973-707-723-3
I. Brîncăanu, Roxana (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Titlul original: The Lathe of Heaven

Autor: Ursula K. Le Guin

Copyright © 1971 by Ursula K. Le Guin

Copyright © Editura Trei, 2013
pentru prezenta ediție

C. P. 27-0490, București
Tel. /Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-723-3

CAPITOLUL 1

*Confucius și cu tine sunteți amândoi vise,
iar eu, cel care spun că voi sunteți vise, sunt
eu însumi un vis. Acesta este un paradox.
Poate că mâine un om înțelept îl va explica;
acel mâine s-ar putea să nu fie decât peste
zece mii de generații.*

- Chuang Tse: II

Purtată de curenți, aruncată de valuri, împinsă cu imensă putere de întreaga masă a oceanului, meduza alunecă în abis. Lumina strălucește prin ea și întunericul o pătrunde. Purtată, aruncată, împinsă de oriunde spre oriunde, căci în adâncurile mării nu există alte repere decât mai aproape și mai departe, mai sus și mai jos, meduza atârână și se leagănă; pulsațiile o străbat ușor și rapid, așa cum vasta pulsație diurnă bate în marea dirijată de lună. Atârânănd, legănându-se, pulsând, creatura cea mai vulnerabilă și mai insubstanțială, ea are în apărarea ei violența și forța întregului ocean, căruia i-a încredințat ființa sa, evoluția și voința.

Dar iată că se înalță continentele încăpățânate. Pragurile de nisip și stâncile țâșnesc din apă în aer, acel spațiu oribil, uscat, de sclipire și instabilitate, unde nu există niciun sprijin pentru viață. Iar acum, acum curenții

înșală și valurile trădează, întrerupându-și ciclul nesfârșit, ca să se ridice înspumate pe stânci în aer, spărgându-se...

Ce va face creatura aparținând cu totul mării pe nispul uscat în lumina zilei. Ce va face mintea în fiecare dimineață când se va trezi?

Pleoapele îi fuseseră arse, așa că nu putea închide ochii, iar lumina îi pătrundea în creier, pârjolindu-l. Nu putea întoarce capul fiindcă bucățile de beton prăbușit îl țintuiau și vergelele de oțel ieșite din miezurile lor îi țineau capul ca într-o menghină. Când acestea dispărură, se putu mișca din nou; se ridică. Se afla pe treptele de ciment; o păpădie înfloreă lângă mâna lui, ieșind dintr-o crăpătură în treaptă. După un timp se ridică în picioare, dar imediat i se făcu teribil de rău și știu că e din cauza radiațiilor. Ușa se afla la numai doi metri de el, căci patul gonflabil ocupa jumătate de cameră. Ajunse la ușă, o deschise și ieși. Dincolo de ea se întindea un nesfârșit coridor cu linoleum pe jos, unduind ușor în sus și în jos pe kilometri întregi, și la capătul lui, foarte departe, toaleta bărbaților. Porni spre ea, încercând să se sprijine de pereți, dar nu era nimic de care să se țină, și peretele se transformă în podea.

— Ușurel. Hai, ușor.

Fața liftierului spânzura deasupra lui ca un felinar de hârtie, palidă, înconjurată de păr cărunt.

— Sunt radiațiile, zise, dar Mannie nu păru să înțeleagă și nu spuse decât:

— Ia-o încet.

Era întins pe spate în patul lui.

— Ești beat?

— Nu.

— Ai luat vreun drog?

— Mi-e rău.

— Ce-ai luat?

— N-am găsit-o pe cea potrivită, rosti, vrând să spună că încercase să încuie ușa prin care veneau visele, dar niciuna dintre chei nu se potrivea cu lacătul.

— Vine un medic de la etajul cincisprezece, se auzi Mannie slab prin vuietul valurilor spărgându-se.

Se zbătea să se mențină la suprafață și încerca să respire. Un străin stătea lângă patul lui, ținând în mână o seringă hipodermică și privindu-l.

— Gata, zise străinul. Își revine. Te simți ca naiba? Ia-o încet! Chiar ar trebui să te simți ca naiba. Ai luat toate astea deodată? Arată șapte ambalaje plastificate din trusa de la autodispensar: Un amestec nenorocit, barbituricele și dexedrina. Ce încerci să-ți faci?

Îi era greu să respire, dar greața dispăruse, lăsându-i numai o slăbiciune groaznică.

— Toate au data de săptămâna asta, continuă medicul, un tânăr șaten cu coadă de cal și dinți stricați. Ceea ce înseamnă că nu toate provin de pe cardul tău farmaceutic, așa că trebuie să-ți fac raport pentru că le-ai împrumutat. Nu-mi place asta, dar, vezi tu, am fost chemat aici și n-am încotro. Însă nu-ți face griji, cu medicamentele astea nu-i o crimă, n-o să primești decât o înștiințare că trebuie să te prezinți la Școala Medicală sau la Clinica Zonală pentru examinare, și o să fii trimis la un doctor sau la un psiholog pentru TTV — tratament terapeutic voluntar. Am completat deja fișa ta, ți-am folosit ID-ul; tot ce mai trebuie să știi e de când folosești medicamentele astea peste limitele care îți sunt alocate?

— De câteva luni.

Medicul mângâie ceva pe o hârtie pe genunchi.

- Și de la cine ai împrumutat carduri farmaceutice?
- De la prieteni.
- Îmi trebuie numele.

După un timp, medicul vorbește:

— Un nume, oricum. E doar o formalitate. N-o să-i bage în necazuri. Uite, ei n-o să primească decât o muștrare din partea Poliției, iar Controlul SEB o să le țină sub observație cardurile farmaceutice timp de un an. E doar o formalitate. Un singur nume.

— Nu pot. Încercam doar să mă ajute.

— Uite, dacă nu-mi dai tu numele, înseamnă că opui rezistență, și fie ajungi la închisoare, fie te bagă la Terapie Obligatorie, într-o instituție. Oricum pot lua urma cardurilor prin înregistrările autodispensarului dacă vor asta, n-am face decât să le scutim timpul. Hai, spune-mi măcar un nume.

Își acoperi fața cu brațele ca să se ferească de lumina imposibil de îndurat și zise:

— Nu pot. Nu pot să fac asta. Am nevoie de ajutor.

— A împrumutat cardul meu, spuse liftierul.

— Mda. Mannie Ahrens, 247-602-6023.

Pixul medicului începu să scrie.

— N-am folosit niciodată cardul tău.

— Zăpăcește-i puțin! N-o să verifice. Oamenii folosesc cardurile farmaceutice ale altora tot timpul, nu pot verifica. Eu mereu îl împrumut pe al meu și îl folosesc pe al altcuiva. Am o colecție întreagă de muștrări de-alea. Ei nu știu. Am făcut rost de lucruri despre care SEB nu a auzit vreodată. Tu n-ai mai avut niciodată probleme. Ia-o ușor, George!

— Nu pot, zise, prin asta înțelegând că nu putea să-l lase pe Mannie să mintă pentru el, că nu-l putea opri să

mintă pentru el, că n-o putea lua ușor, că nu putea continua așa.

— O să te simți mai bine în două-trei ore, spuse medicul. Dar stai în casă azi. Oricum în oraș e totul blocat, șoferii GPRT sunt din nou în grevă și Garda Națională încearcă să repună în mers metrourele, iar la știri se spune că e o harababură groaznică. Stai liniștit. Eu trebuie să plec, mă duc pe jos la lucru, fir-ar să fie, e la zece minute de aici, în State Housing Complex de pe Macadam.

Patul săltă când se ridică el.

— Știi că numai în complexul ăla sunt două sute șazeci de copii care suferă de kwashiorkor? Toți provin din familii cu venituri reduse sau care trăiesc din ajutor social, și nu consumă proteine. Și eu ce dracu' ar trebui să fac? Am înaintat de cinci ori petiții privind Rația Minimă de Proteine pentru copiii ăia și rațiile nu vin, n-am parte decât de birocrație și scuze. Oamenii care trăiesc din ajutor social își permit să cumpere hrană suficientă, așa îmi tot spun. Sigur, dar dacă nu se găsește hrană de cumpărat? Ah, la naiba. Mă duc să le fac injecții cu vitamina C și să încerc să mă prefac că foametea nu e decât scorbut...

Ușa se închise. Patul se clătină când Mannie se așeză pe el acolo unde stătuse medicul. Se simțea o aromă slabă, dulceagă, ca de iarbă proaspăt cosită. Din bezna ochilor închiși, din ceața care se ridica în jur, glasul lui Mannie se auzi îndepărtat:

— Nu-i așa că-i minunat să trăiești?

CAPITOLUL 2

*Portalul către Dumnezeu este
non-existența.*

— Chuang Tse: XXIII

Biroul doctorului William Haber nu avea vedere spre Muntele Hood. Era un apartament eficient de interior la etajul șaizeci și trei al Willamette East Tower și nu avea vedere spre nicăieri. Însă pe unul dintre pereții lipsiți de ferestre se găsea un imens poster cu Muntele Hood, la care dr. Haber se uita când vorbea prin intercomunicator cu secretara.

— Cine e acest Orr care urmează, Penny? Istericul cu simptome de lepră?

Ea se afla la numai trei metri dincolo de zid, dar un comunicator între birouri, ca și o diplomă agățată pe perete, inspiră încredere pacientului, la fel ca doctorului. Și nici nu e prea potrivit ca un psihiatru să deschidă ușa și să strige: „Următorul!”

— Nu, domnule doctor, acela e domnul Greene de la zece. Acesta este trimis de doctorul Walters de la Școala Medicală Universitară, un caz de TTV.

— Abuz de medicamente. Corect. Am dosarul aici. OK, trimite-l înăuntru când sosește.

Chiar în timp ce vorbea, auzi scârțâitul ascensorului urcând și apoi oprindu-se, ușile desfăcându-se; pașii,

ezitarea, ușa de la intrare deschizându-se. Acum că asculta, mai putea auzi și alte uși, mașini de scris, voci, apa trasă în toalete, în toate birourile de la etajul lui, de deasupra și de dedesubt. Adevărata șmecherie era să înveți să nu le auzi. Singurul spațiu sigur rămas era cel din interiorul capului.

Acum Penny parcurgea rutina primei vizite împreună cu pacientul și, în timp ce aștepta, dr. Haber privi din nou peretele și se întrebă când fusese făcută o asemenea fotografie. Cer albastru, zăpezi de la poale până în vârf. Fără îndoială, cu mult timp în urmă, în anii șaizeci sau șaptezeci. Efectul de seră acționase treptat, iar dr. Haber, născut în 1962, își putea aminti limpede cerul senin din copilărie. În prezent, zăpezile eterne dispăruseră de pe toți munții din lume, inclusiv de pe Everest, chiar și de pe Erebus, cel de pe țărmurile Antarcticii. Dar desigur că putea fi o fotografie actuală colorată, cu cerul albastru și piscul alb falsificate; n-aveai cum să-ți dai seama.

— Bună ziua, domnule Orr! rosti ridicându-se și zâmbind, dar fără să întindă mâna, căci mulți dintre pacienții din ultima vreme aveau repulsie de contactul fizic.

Pacientul își retrase nesigur mâna abia mișcată, jucându-se nervos cu lăntșorul de la gât, și spuse:

— Bună ziua.

Lăntșorul era cel obișnuit, lung și din oțel argintat. Era îmbrăcat normal, ca orice funcționar obișnuit; părul tuns conservator la nivelul umerilor, barba scurtă. Avea părul și ochii deschiși la culoare, un bărbat scund, slab, simplu, întru câțva prost hrănit, dar sănătos, între 28 și 32 de ani. Neagresiv, calm, molâu, reținut, convențional. După cum spunea adesea dr. Haber, cea mai valoroasă perioadă din relația cu un pacient erau primele zece secunde.

— Luați loc, domnule Orr. Așa! Fumați? Cele cu filtru cafeniu sunt calmante, cele albe sunt energizante.

Domnul Orr nu fuma.

— Hai să vedem dacă ne punem de acord în privința situației dumneavoastră. Controlul SEB vrea să știe de ce împrumutați cardurile farmaceutice ale prietenilor ca să faceți rost din autodispensare de stimulente și somnifere peste ceea ce vă este alocat. Corect? Așa că v-au trimis la băieții de pe colină, v-au recomandat TTV și v-au trimis la mine pentru terapie. E totul corect?

Își auzea propriul glas plăcut, relaxat, bine calculat, astfel încât cealaltă persoană să se simtă în largul său; dar cel de față nu era nici pe departe în largul său. Clipea des, postura îi era încordată, poziția mâinilor excesiv de oficială: portretul clasic al anxietății reprimite. Aprobă din cap de parcă ar fi înghițit în sec.

— OK, bun, până aici nimic ieșit din comun. Dacă ați fi făcut stoc de pilule ca să le vindeți dependenților sau ca să comiteți o crimă cu ajutorul lor, atunci ați fi fost în mare încurcătură. Dar cum dumneavoastră le-ați folosit pur și simplu, pedeapsa nu constă decât în câteva ședințe cu mine! Acum, desigur, o să vreau să știu *de ce* le-ați folosit, pentru ca împreună să găsim un stil de viață mai bun pentru dumneavoastră, care să vă păstreze în limitele dozei de pe card într-o primă fază și, poate ulterior, să vă elibereze de orice dependență de medicamente. Așadar, obiceiul dumneavoastră — ochii îi fugiră pentru o clipă peste fișa descărcată de la Școala Medicală — era să luați barbiturice câteva săptămâni la rând, să treceți câteva nopți pe dextroamfetamină, apoi din nou pe barbiturice. Cum a început? Insomnie?

— Dorm bine.

— Dar aveți coșmaruri.

Bărbatul ridică ochii speriat: un fulger de teroare pură. Avea să fie un caz simplu. Nu avea nicio apărare.

— Un fel de coșmaruri, zise el răgușit.

— Mi-a fost ușor să ghicesc, domnule Orr. În general mi-i trimit pe cei care visează. Îi zâmbi tânărului: Sunt un specialist în vise. Literal. Un onirolog. Somnul și visele sunt domeniul meu. OK, acum să trecem la următoarea presupunere, și anume că ați folosit fenobarbital ca să nu mai visați, dar ați descoperit că, pe măsură ce vă obișnuiați cu medicamentul, efectul de suprimare a viselor era tot mai slab, până a devenit nul. La fel și dexedrina. Așa că le alternați. Corect?

Pacientul aprobă țeapăn din cap.

— De ce perioada cu dexedrină era tot mai scurtă?

— Mă făcea iritabil.

— Bineînțeles. Iar ultima doză combinată pe care ați luat-o a fost o tâmpenie. Însă nu periculoasă în sine. Oricum, domnule Orr, ați făcut ceva periculos. Luă o pauză pentru sporirea efectului: V-ați privat de vise.

Din nou pacientul dădu din cap.

— Încercați să vă privați de hrană și apă, domnule Orr? Ați încercat în ultima vreme să vă descurcați fără aer?

Își păstra un ton jovial și pacientul reuși să schițeze un scurt zâmbet nefericit.

— Știți că aveți nevoie de somn. Așa cum aveți nevoie de hrană, apă și aer. Dar vă dați seama că somnul nu e suficient, că trupul tânjește după o porție de somn *cu vise*? Dacă e privat sistematic de vise, creierul dumneavoastră o să vă facă niște lucruri tare ciudate. O să deveniți iritabil, flămând, incapabil să vă concentrați — sună familiar? Nu e vorba doar de dexedrină! — susceptibil la visare cu ochii

deschiși, cu viteză de reacție instabilă, uituc, iresponsabil, victimă a fanteziilor paranoice. În cele din urmă, o să vă silească să visați... indiferent ce. Nu există niciun medicament care să vă împiedice să visați, fără să vă ucidă. De exemplu, alcoolismul extrem duce la o boală numită mie-linoliza pontină centrală, care este fatală; cauza ei e o leziune a creierului mic ca rezultat al lipsei viselor. Nu a lipsei somnului! A lipsei unei anumite stări foarte specifice care apare în timpul somnului, starea de vis, somnul REM, faza *theta*. Dumneavoastră nu sunteți alcoolic, și nici mort, așa că știu că orice ați fi luat ca să vă suprimați visele a avut succes doar parțial. În consecință, (a) starea dumneavoastră fizică este proastă din cauza privării parțiale de vise, și (b) ați încercat să urmați o fundătură. Așadar: cum a început această fundătură? Teama de vise, de coșmaruri, bănuiesc eu, sau de ceea ce considerați a fi coșmaruri. Îmi puteți spune ceva despre visele astea?

Orr ezită.

Haber deschise gura și o închise din nou. Deseori știa ce aveau să spună pacienții și putea s-o spună în locul lor mai bine decât ei. Dar ei erau cei care trebuiau să facă pasul care conta. Nu-l putea face el pentru ei. Și la urma urmelor, discuția aceasta nu era decât ceva preliminar, un vestigiu al zilelor înfloritoare ale psihanalizei; singura sa funcție era de a-l ajuta pe el să decidă cum să-l ajute pe pacient, dacă era indicată o condiționare pozitivă sau una negativă, ce ar trebui să facă.

— Nu am coșmaruri mai mult decât alți oameni, cred, spunea Orr, privindu-și mâinile. Nimic special. Mie... mi-e frică de vise.

— Sau de visele urâte.

— De orice vis.

— Înțeleg. Aveți idee cum a început frica asta? Sau de ce anume vă temeți, ce doriți să evitați?

Cum Orr nu răspunse imediat, ci tăcea privind în jos la mâinile lui, mâini pătrate, înroșite, stând prea nemișcate pe genunchi, Haber îl impulsionează puțin:

— E vorba de iraționalul, de lipsa de legi, uneori de imoralitatea viselor, ceva de genul ăsta vă face să nu vă simțiți bine?

— Da, într-un fel. Dar dintr-un motiv anume. Vedeți, eu... eu...

Iată punctul culminant, cheia, se gândi Haber, privind și el mâinile acelea încordate. Sărmanul. Are vise ude și un complex de vinovăție din cauza lor. Incontinență urinară în copilărie, o mamă excesiv de severă...

— De aici încolo n-o să mă mai credeți.

Bietul de el era mai bolnav decât arăta.

— Un om care are de-a face cu visele și atunci când doarme și atunci când e treaz nu-și face prea multe probleme ce să creadă și ce să nu creadă, domnule Orr. Nu poate fi încadrat într-o anume categorie. Nu-și găsește locul. Așa că nu țineți seama de asta și continuați. Mă interesează.

Părea să-l ia de sus? Se uită la Orr să vadă dacă declarația nu fusese greșit interpretată și întâlnește pentru o clipă ochii bărbatului. Niște ochi extraordinar de frumoși, gândi Haber, iar cuvântul îl surprinse, căci nici frumusețea nu era o categorie în care își încadra pacienții. Avea irisul albastru sau cenușiu, foarte limpede, parcă transparent. Pentru un moment, Haber uită de el și se pierdu în ochii aceia limpezi, amăgitori; dar numai pentru un moment, astfel că straniețatea experienței abia dacă fu înregistrată de mintea sa conștientă.

— Ei bine, zise Orr, vorbind cu o oarecare hotărâre, eu am vise care... care afectează... lumea din afara visului. Lumea reală.

— Toți avem din astea, domnule Orr.

Orr se holbă la el. Un om foarte sincer.

— Efectul viselor din faza *theta* imediat înainte de trezire asupra nivelului emoțional general al psihicului poate fi...

Omul cel sincer îl întrerupse.

— Nu, nu la asta mă refer. Și bâlbâindu-se puțin: Vreau să spun că visez ceva și se adevărește.

— Nici asta nu e greu de crezut, domnule Orr. Vorbesc foarte serios. Abia de când cu dezvoltarea gândirii științifice oamenii au început să tindă să studieze astfel de declarații, nici vorbă să nu creadă în ele. Profețiile...

— Nu sunt vise profetice. Nu pot să prevăd nimic. Eu pur și simplu schimb lucrurile.

Ținea mâinile strâns încheștate. Nu era de mirare că tipii de la Școala Medicală îl trimiseseră aici. Ei întotdeauna îi trimiteau nucile greu de spart lui Haber.

— Îmi puteți da un exemplu? Cum ar fi, să vă amintiți de prima dată când ați avut un astfel de vis. Câți ani aveți?

Pacientul ezită îndelung și în cele din urmă spuse:

— Aveam șaisprezece ani, cred.

Atitudinea lui era încă docilă; se temea considerabil de mult de subiect, dar nu era în defensivă sau ostil față de Haber.

— Nu sunt sigur.

— Povesteți-mi de prima dată de care sunteți sigur.

— Aveam șaptesprezece ani. Locuiam încă în casa părintească, iar sora mamei mele locuia și ea cu noi.

Divorțase și nu avea de lucru, primea doar ajutorul social. Ne cam stătea în drum. Apartamentul era unul obișnuit cu trei camere, iar ea era mereu prezentă. O făcea pe mama să se urce pe pereți. Nu prea avea tact, la mătușa Ethel mă refer. Murdărea baia — aveam încă baie particulară în apartament. Și, of, făcea mereu tot felul de glume proaste cu mine. Pe jumătate glume. Venea în dormitorul meu îmbrăcată doar cu pantaloni de pijama, lucruri de genul ăsta. Avea doar vreo treizeci de ani. Mă cam agita. Nu aveam încă o prietenă și... știți dumneavoastră. Adolescenții. Sunt ușor de excitați. Mie nu-mi plăcea. Vreau să spun, era mătușa mea.

Aruncă o privire spre Haber ca să se asigure că doctorul înțelegea ce nu-i plăcea și că nu-i dezaproba resentimentul. Toleranța insistentă a secolului al XX-lea produsese la fel de multă vinovăție sexuală și teamă de sex la urmașii săi cum o făcuse represivitatea trecutului secol XIX. Orr se temea că Haber ar putea fi șocat că el nu voia să se culce cu mătușa lui. Haber își păstră expresia obiectivă, dar interesată, și Orr continuă.

— Mă rog, am avut o mulțime de vise neliniștite, iar mătușa asta era mereu prezentă în ele. De obicei deghi-zată, așa cum apar oamenii uneori în vise; odată era o pisică albă, dar eu știam că era Ethel. Oricum, în cele din urmă, într-o seară când m-a convins s-o duc la film și a încercat să mă provoace s-o pipăi, apoi când am ajuns acasă, s-a tot învârtit în jurul patului meu, sugerându-mi că părinții mei dorm și lucruri de genul ăsta, ei bine, după ce în final am scos-o din camera mea și am adormit, am avut un vis. Unul foarte viu. Mi l-am putut aminti perfect când m-am trezit. Am visat că Ethel murise într-un accident de mașină în Los Angeles și că venise telegrama.

Mama plângea în timp ce încerca să gătească pentru cină, și mie îmi părea rău pentru ea, tot îmi doream s-o pot ajuta cumva, numai că nu știam ce-aș putea face. Asta a fost tot... Numai că, după ce m-am trezit, m-am dus în salon. Ethel nu era pe canapea. Nu mai era nimeni în apartament, doar părinții mei și cu mine. Ea nu era acolo. Ea nu fusese niciodată acolo. Nu a fost nevoie să întreb. Îmi aminteam. Știam că mătușa Ethel murise într-un accident pe autostradă către Los Angeles cu șase săptămâni în urmă, în drum spre casă, după ce vizitase un avocat în legătură cu divorțul. Promisem vestea printr-o telegramă. Întregul vis a fost într-un fel ca și cum aș fi retrăit ceva ce se întâmplase în realitate. Numai că nu se întâmplase. Înainte de vis. Vreau să spun, *știam* și că ea locuise cu noi, dormind pe canapeaua din salon, până noaptea trecută.

— Dar nu exista nimic care să arate asta, s-o dovedească?

— Nu. Nimic. Ea nu fusese acolo. Nimeni nu-și amintea că fusese, cu excepția mea. Iar eu mă înșelam. Asta e.

Haber dădu gânditor din cap și își mângâie barba. Ceea ce păruse să fie un caz banal de dependență de medicamente apărea acum ca o aberație gravă, dar niciodată un sistem iluzoriu nu-i mai fusese prezentat cu atâta sinceritate. Orr putea fi un schizofren inteligent, aruncându-i nada, incitându-l, cu o inventivitate și o prefăcătorie schizoide; doar că lui îi lipsea acea vagă aroganță interioară pe care o aveau astfel de oameni și la care Haber era extrem de sensibil.

— De ce credeți că mama dumneavoastră nu a observat că realitatea se schimbase în cursul ultimei nopți?

— Păi, nu ea a visat. De fapt, visul a schimbat realitatea. A creat o realitate diferită, retroactivă, din care mama

făcuse totdeauna parte. Fiind în ea, nu avea nicio amintire a alteia. Eu da, mi le aminteam pe amândouă, fiindcă fusesem... acolo... în momentul schimbării. Numai așa pot să-mi explic, știu că nu are sens. Dar sunt obligat să-mi găsesc o explicație, altfel ar trebui să accept faptul că sunt nebun.

Nu, tipul ăsta nu era deloc molău.

— Eu nu judec, domnule Orr. Eu caut fapte. Iar evenimentele din mintea cuiva, credeți-mă, pentru mine sunt fapte. Când *vezi* înregistrându-se în alb-negru pe electroencefalograf visul unui alt om în timp ce visează, așa cum am făcut eu de mii de ori, nu mai vorbești despre vise ca fiind „ireale”. Ele există; sunt evenimente; lasă un semn în urma lor. OK. Înțeleg că ați mai avut și alte vise care par să fi avut un efect asemănător?

— Câteva. Nu pentru mult timp. Numai când eram stresat. Dar părea să... să se întâmple tot mai des. Am început să mă sperii.

Haber se aplecă înainte.

— De ce?

Orr părea nedumerit.

— De ce să vă speriați?

— Pentru că nu vreau să schimb lucrurile! zise Orr, ca și cum ar fi subliniat ceva extrem de evident. Cine sunt eu să mă amestec în mersul evenimentelor? Și mintea mea inconștientă e cea care schimbă lucrurile, fără vreun control voit. Am încercat cu autohipnoză, dar n-a fost de niciun folos. Visele sunt incoerente, egoiste, iraționale — imorale, cum ați spus acum câteva minute. Ele vin din latura noastră asocială, nu-i așa, cel puțin în parte? N-am vrut s-o ucid pe biata Ethel. Voiam doar să n-o mai am prin preajmă. Ei bine, într-un vis e foarte probabil ca asta

să devină ceva drastic. Visele o iau pe scurtătură. Am omorât-o. Într-un accident de mașină la o mie de kilometri distanță și cu șase săptămâni în urmă. Sunt responsabil de moartea ei.

Haber își mângâie din nou barba.

— De aici, zise rar, medicamentele care suprimă visele. Ca să evitați viitoare responsabilități.

— Da. Medicamentele împiedicau visele să se construiască și să capete putere. Numai unele dintre ele, cele foarte intense, sunt... Căută cuvântul: ... eficiente.

— Bun. OK. Hai să vedem. Sunteți necăsătorit; lucrați ca proiectant la Bonneville-Umatilla Power District. Vă place munca acolo?

— E bine.

— Cum stați cu viața sexuală?

— Am avut o căsătorie de probă. Ne-am despărțit anul trecut, după câțiva ani.

— Dumneavoastră v-ați retras sau ea?

— Amândoi. Ea nu voia copii. Nu era făcută pentru căsătorie.

— Și de atunci?

— Ei, câteva fete de la birou. Nu sunt... de fapt nu prea sunt mare armăsar.

— Dar relațiile interpersonale în general? Simțiți că interacționați satisfăcător cu ceilalți oameni, că aveți o nișă în ecologia emoțională a mediului dumneavoastră?

— Presupun că da.

— Deci puteți spune că practic nu e nimic în neregulă cu viața dumneavoastră reală. Corect? OK. Acum spuneți-mi: vreți, vreți cu toată seriozitatea, să scăpați de această dependență de medicamente?

— Da.

— OK, bine. Ați luat medicamente pentru că doreați să vă împiedice să visați. Dar nu toate visele sunt periculoase; numai unele din cele vii. Ați visat-o pe mătușa Ethel sub forma unei pisici albe, dar a doua zi dimineață nu se transformase în pisică albă — corect? Unele vise sunt în regulă — sunt sigure.

Așteptă aprobarea lui Orr.

— Acum, gândiți-vă la asta. Ce părere aveți să testăm toate astea, poate o să aflăm cum să facem ca să visați în siguranță, fără frică? Să vă explic. Subiectul viselor are o încărcătură emoțională destul de mare. Vă e de-a dreptul frică să visați pentru că simțiți că anumite vise ale dumneavoastră au capacitatea de a afecta viața reală într-un mod pe care nu îl puteți controla. S-ar putea ca aceasta să fie o metaforă complicată și plină de tâlcuri prin care subconștientul dumneavoastră încearcă să-i spună minții conștiente ceva despre realitate — realitatea dumneavoastră, viața dumneavoastră — ceva ce nu sunteți pregătit, în mod rațional, să acceptați. Dar putem considera metafora și mai literal; nu e nevoie s-o traducem, în acest punct, în termeni raționali. În momentul de față problema stă așa: vă e frică să visați și totuși aveți nevoie să visați. Ați încercat suprimarea viselor prin medicamente; nu a funcționat. OK, hai să încercăm invers. Haideți să vă facem să visați intenționat. Să visați, intens și viu, chiar aici. Sub supravegherea mea, în condiții controlate. Ca să aveți controlul asupra a ceea ce pare să vă fi scăpat din mână.

— Cum să visez la ordin? întrebă Orr extrem de jenat.

— În Palatul Viselor Doctorului Haber se poate! Ați fost vreodată hipnotizat?

— Pentru lucrări dentare.